

УДК. 330.8

В. Левицький

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Для сучасного етапу розвитку економічної думки характерні намагання подолати кризовий стан, перетворитися на систему об'єктивних і неупереджених досліджень перехідної економіки і ринкової економічної системи. Кризові явища в економіці завжди були підґрунтям для теоретичних проривів в економічній науці, адже будь-яка криза загострює всі суперечності, виявляє слабкі місця, розгортає різноманітність економічних форм, створюючи можливості для глибшого пізнання сутності економічних явищ і процесів. Саме такий кризово-інноваційний процес характерний для розвитку економічної теорії в Україні. Насамперед необхідно усвідомити сутність і чинники трансформаційних процесів у розвитку економічної теорії в Україні. Сутність їх полягає в переході від одноконцептуальної теорії, яка розвивається здебільшого ізольовано від світової економічної науки, до багатоконцептуальної теорії, що вбирає в себе всі досягнення світової економічної думки. Це передбачає такі заходи: 1) освоєння знань, набутих світовою наукою, і впровадження їх у науковий обіг та практику економічної діяльності, 2) збереження реальних здобутків попередніх теоретичних концепцій шляхом очищення їх від ідеологічних нашарувань; 3) адаптація нових теоретичних економічних поглядів до економічних реалій сучасності.

В Україні відбувається активний процес опанування досягненнями світової економічної науки, доступ до яких був майже неможливий до початку 90-х років. Поверхове догматичне вивчення лише однієї окремої економічної концепції (марксистської) обмежує можливості практичного застосування економічної науки. Дослідження закономірностей розвитку економіки України як окремого макроекономічного утворення має стати основною метою і завданням вітчизняної економічної теорії. Формування в Україні нового типу ринкових відносин посилює інтерес до економічної теорії та економічної політики сучасних цивілізованих держав, яка спирається на аргументовану економічну теорію. Вивчаючи історію формування основних напрямів і шкіл в економічній науці, сучасні економічні теорії, а також практику їх використання державами при розробці соціально-економічної політики, ми все більше переконуємося в необхідності змішаного типу економіки, інтегрованої у світову систему.

У сучасних умовах формування різноманітних форм власності, роздержавлення економіки найважливішою є проблема оптимізації застосування державних та ринкових важелів регулювання соціально-економічних процесів. Самі по собі вони відображають протилежні відносини, однак у будь-якому явищі кожна з протилежних сторін не тільки не виключає, а й передбачає свою протилежність. Кожна з них покликана до життя відповідним рівнем розвитку продуктивних сил. Сучасний стан розвитку економіки України характеризується створенням умов для привілейованих ринкових зв'язків, що втілюються як у формуванні приватних форм власності, так і в ідеї скасування багатьох елементів системи тоталітаризму в державному регулюванні економіки. Курс економічної теорії надає можливість для всебічного повного історико-економічного розкриття форм, методів і важелів державного втручання в економіку, а також для обґрунтування форм та меж державного регулювання економіки.